

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 356/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. Z., P., zastúpeného advokátkou M. J., P., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9 Co 75/2009 z 5. mája 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Z. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2010 doručená sťažnosť M. Z., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou M. J., P., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 75/2009,

Zo sťažnosti vyplýva, že krajský súd v konaní o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5C 120/08-46, v ktorom je sťažovateľ v postavení žalovaného, uznesením sp. zn. 9 Co 75/2009 z 5. mája 2010 rozhodol tak, že „žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v sume 2.103,64 EUR do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia a súdny poplatok za podanú žalobu a odvolanie vo výške 1.596,-EUR do 3 dní od právoplatnosti uznesenia“.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd „rozhodoval po právoplatnosti rozsudku vo veci samej, pričom pri vyčíslení trov konania vychádzal zo znaleckého posudku č. 29/2002 zo dňa 21.06.2002 znalkyne Ing. E. Č. – Š., ktorý bol žalobkyňou predložený až pri vyčíslení náhrady trov konania, keďže v preskúmvanej veci hodnota sporu nebola vyčíslená v priebehu prvostupňového konania.

Takýto postup odvolacieho súdu, ktorým vyčíslil trovy konania na základe znaleckého posudku, predloženého až po konečnom rozhodnutí vo veci samej bez toho, aby som sa ako účastník konania mal možnosť s týmto predloženým dôkazom oboznámiť a vyjadriť k nemu svoje pripomienky, považujem za arbitrárne, porušujúce moje základné ústavné práva, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné.

Právu účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom zodpovedá ústavná povinnosť súdu umožniť účastníkovi, aby sa vyjadril ku každému dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý môže obsahovať zistenie významné pre rozhodnutie súdu. Táto korelácia práva účastníka a jemu zodpovedajúcej povinnosti súdu je zakotvená aj v ust. § 123 O.s.p., resp. § 122 ods. 1 O.s.p.. Napokon, aj v prípade, ak predseda senátu vykoná dôkaz mimo pojednávania, účastníci konania majú právo byť prítomný pri jeho vykonávaní a oboznámiť sa s jeho výsledkami.

Preto považujem za neprípustné a v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania, ak o hodnote daru, ktorého vrátenia sa žalobkyňa domáhala, sa dozviem až z uznesenia, ktorým mi je uložená povinnosť nahradiť trovy konania, navyše uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustný riadny opravný prostriedok.“

Sťažovateľ zároveň poukázal aj na fakt, že „odvolacím súdom bola pri rozhodovaní o výške trov právneho zastúpenia aplikovaná nesprávna právna norma. Súd pri výpočte trov

právneho zastúpenia vychádzal z ust. §9,10 ods. 1,2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej služby (ďalej len „vyhláška“.)Súd však opomenul, že vyhláškou č.209/2009 Z. z. účinnou od 01.06.2009, bola vyhláška v ust. §11 zmenená tak, že v prípade, ak je klientom fyzická osoba a predmet konania sa týka nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie (s výnimkou konania o vyporiadanie BSM a podielového spoluvlastníctva), je základná sadzba tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby 1/13 výpočtového základu (§11 ods. 1 písm. c/ vyhl.).»

Sťažovateľ s poukazom na už citované tvrdí, že krajský súd „pri rozhodovaní o uložení povinnosti mne ako žalovanému nahradiť žalobkyni trovy konania aplikoval nesprávnu právnu normu, zároveň porušil moje právo vyjadriť sa ku všetkým predloženým dôkazom, resp. akceptoval ako dôkaz znalecký posudok predložený napriek poučeniu podľa § 120 ods. 4 O.s.p., resp. až po právoplatnosti vo veci samej, čím narušil princíp kontradiktórnosti konania.

Preto je napadnuté Uznesenie Krajského súdu v Prešove potrebné považovať za svojvoľné, účelové, porušujúce rovnosť účastníkov konania a moje právo na súdnu ochranu.“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa, M. Z. vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1, 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9Co 75/2009 zo dňa 05.05.2010 p o r u š e n é b o l i.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9Co 75/2009 zo dňa 05.05.2010 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 127,44 EUR na účet jeho právnej zástupkyne, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd pred predbežným prerokovaním sťažnosti zistil, že sťažovateľ podal vo svojej veci dovolanie ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (a to 24. mája 2010). V okolnostiach daného prípadu tak sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne akceptovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred

rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľmi využitý, ako predčasné.

Ústavný súd sa v ostatnom období aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) odklonil od svojej predchádzajúcej judikatúry a v súčasnosti vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade, ak podal dovolanie, zároveň podal aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu tiež rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci *Z. a Z. proti Českej republike*, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľa pred rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to viesť jednak k predĺženiu konania o sťažnosti a navádzalo by to potenciálnych sťažovateľov k obdobnému postupu, aký zvolil v danom prípade sťažovateľ, t. j. k paralelnému podávaniu sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Z týchto dôvodov sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju po predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2010